

Castell dels Torelló

Sant Vicenç de Torelló

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Carena del Castell
Emplaçament Des del carrer del Castell de Sant Vicenç surt un camí sense asfaltar que porta al castell

Coordenades:

Latitud: 42.0735
Longitud: 2.26541
UTM Est (X): 439233
UTM Nord (Y): 4658198

Classificació

Número de fitxa 08265 - 1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XI
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Es troba en estat ruïnós.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN (R-I-51-5683)
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari IPA 1746
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08265A001000120000RR

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Antoni Rodríguez Fernández / Marta Lloret Blackburn
dt., 01/07/1997 - 02:00

Descripció

El castell dels Torelló està situat en un cim de la Carena del Castell, des d'on es hi ha un domini visual sobre tota la vall del Ges. És un castell roquer constituït per una torre de defensa i un aljub o cisterna, que es trobaven dins un recinte que ocupava tot el cim rocós del penyal. La torre es situa al nord del mateix, és de planta circular i està feta de petits carreus escairats disposats en filades regulars. A la cara de tramuntana presenta un forat a la base, que permet accedir al seu interior. El mur assoleix una amplada d'uns dos metres. La part de migdia ha estat reconstruïda modernament. Tant el parament de la torre com el seu entorn presenten forats on hi anava fixada l'estructura de fusta i els empostissats que configuraven el castell. A l'extrem de migdia del penyal hi ha l'aljub, que es troba tallat de la roca. És de planta rectangular i està cobert de bardisses. Tot el penyal estava protegit per una muralla, feta de pedra lligada amb morter, de la qual en queden algunes restes, especialment a la part de llevant.

Observacions:

També es coneix com el Castell dels Moros.

Història

El terme del castell de Torelló comprenia les parròquies de Sant Pere, Sant Feliu i Sant Vicenç. La primera notícia documental que tenim del castell la trobem l'any 881, quan Servusdei i Fredegona venen a l'arxiprest Gotmar les terres situades a l'apèndix del castell de Torelló. Més endavant, l'any 937, el compte Sunyer de Barcelona dóna al monestir de Ridaura uns aïlls del castell de Torelló, a la vila de Cervià. El senyor del castell, el comte Ramon Berenguer III, va donar-lo al compte Bernat III de Besalú com a dot de la seva filla Ximena Roderic. Tot i així, més endavant va tornar a mans del comtat de Barcelona, per falta de descendència. Des del segle XII, consten com a castlans del castell els Torelló, fins que l'any 1280 la pubilla Simona de Torelló es casa amb Berenguer d'Orís. La família Orís va mantenir la castlania de forma intermitent almenys fins a mitjans del segle XV, ja que durant la primera meitat del segle XIV ho van ser els Dosrius. L'any 1136, el comte de Barcelona Ramon Berenguer IV encomana el castell a Guillem Ramon de Montcada, després que els Besora en perdessin l'adjudicació per haver-se revoltat contra els primers. El castell passà a mans de la corona pel casament de Guilleuma de Montcada amb l'infant Pere. Durant la primera meitat del segle XIV, el rei Pere el Cerimoniós el va encomanar a Bernat de Mont-roig, Bernat de Mont-rodon i Pere de Vilademany, fins que Bernat III de Cabrera va exercir el seu dret de redimir-lo i el va obtenir l'any 1351; el vescomtat de Cabrera en va mantenir la propietat fins al segle XIX. El castell va quedar afectat pel terratrèmol de l'any 1427, pel que alguns pagesos del terme en van reconstruir una part. Després del seu abandonament per part del procurador d'Osona, es va procedir al seu enderrocament perquè no fos pres pels remences, que finalment se'n van apoderar. L'any 1554, el virrei de Catalunya, Pedro Afán Enríquez de Ribera, va ordenar que fos enderrocat perquè no s'hi refugiessin bandolers. Les restes que en quedaven van quedar malmeses per l'huracà de l'any 1746, quedant només la torre actual. Fa uns anys se'n va reconstruir una part.

Bibliografia

CATALÀ, P. (1990). Els Castells Catalans. Barcelona: Rafel Dalmau. Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de Catalunya. Patrimoni Arquitectònic. Sant Vicenç de Torelló (Osona). Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya. MASFERRER, J.M. (1979). Sant Vicenç de Torelló [inèdit]. PLADEVALL, A.; VINYETA, R. (1979). La Vall de Torelló. Geografia i història. Torelló: Editorial Celblau. SOLÀ, F. (1948). Historia de Torelló. Vol. I. Barcelona: Gráficas Marina. SOLÀ, F. (1948). Historia de Torelló. Vol. II. Barcelona: Gráficas Marina. THOMASSA DE SUBIRÀ, L. (1963). La Vall de Torelló. Barcelona: Selecta. VIGUÉ, J., dir. (1984). Catalunya Romànica. Osona II, vol. III. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

